

ช่องทางและโอกาสของการลงทุนไทยในพม่า

การขยายการลงทุนของไทยในต่างประเทศเป็นการสร้างกลยุทธ์ทางธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสในเชิงธุรกิจโดยอาศัยทฤษฎีการแข่งขันเชิงเปรียบเทียบ (Comparative Advantage) อีกทั้งเป็นการขยายฐานการตลาดและพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับประเทศที่นักลงทุนไปลงทุน การลงทุนในพม่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการพัฒนาการค้า การลงทุน และเศรษฐกิจของประเทศเพื่อนบ้าน โดยอาศัยพื้นฐานของผลประโยชน์ต่างตอบแทนระหว่างทั้งสองประเทศ จากการที่พม่ามีทรัพยากรธรรมชาติและความต้องการในการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ตลอดจนเงินลงทุนจากต่างประเทศ ส่งผลให้พม่าเป็นประเทศที่ได้รับความสนใจในการลงทุนจากนักลงทุนชาวต่างประเทศ อย่างไรก็ตาม จากปัญหาด้านการเมืองภายในประเทศของพม่าที่ปกครองโดยระบบทหารภายใต้สภาพสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council - SPDC) ซึ่งยึดอำนาจจากรัฐบาลหม่อง หม่องเมื่อปี 2531 แม้ว่าสภาพฟื้นฟูภาวะระเบียบแห่งรัฐหรือ The State Law and Order Restoration Council-SLORC ชื่อในสมัยนั้นจะยินยอมให้มีการเลือกตั้งในปีต่อมา แต่จากผลการเลือกตั้งที่พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (National League for Democracy - NLD) ได้ที่นั่งในสภาถึง 396 ที่นั่งหรือคิดเป็นร้อยละ 72 ทำให้คณะ SPDC ไม่ยอมให้มีการโอนอำนาจให้แก่ฝ่ายที่ได้รับการเลือกตั้ง จึงเป็นเหตุให้ประเทศในชาติตะวันตกพยายามสร้างความกดดันทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ โดยใช้ข้ออ้างในเรื่องสิทธิมนุษยชน เช่น การควบคุมตัวผู้นำพรรค

ฝ่ายค้าน นางออง ซาน ซูจี การใช้แรงงานเด็ก เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าพม่าได้รับแรงกดดันจากการคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจจากประเทศตะวันตก แต่จากการที่เศรษฐกิจพม่าส่วนใหญ่พึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติภายในประเทศเป็นหลัก โดยร้อยละ 42 ของรายได้ประชาชาติเป็นผลผลิตจากภาคเกษตรกรรม ซึ่งมีประชากรพม่ากว่าร้อยละ 60 เป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม นอกจากนี้ การส่งออกพลังงานเช่น น้ำมันและก๊าซธรรมชาติเป็นรายได้หลักในการนำเข้าเงินตราต่างประเทศ ทำให้ในปีงบประมาณ 2545/46 เศรษฐกิจพม่าขยายตัวร้อยละ 10 จากการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจที่สำคัญทั้ง 2 ดังกล่าว สินค้าส่งออกที่สำคัญของพม่า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ถั่ว ไม้สักและผลิตภัณฑ์ไม้ ผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และข้าว ขณะที่สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรกลและอุปกรณ์ โลหะและผลิตภัณฑ์โลหะ น้ำมันดิบ เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำมันพืช

การลงทุนจากต่างประเทศในพม่ามีมูลค่าการลงทุนรวมทั้งสิ้น 7,457.8 ล้านดอลลาร์ สหรัฐ โดยไทยเป็นผู้ลงทุนอันดับสาม รองจากสิงคโปร์ และอังกฤษ รูปแบบการลงทุนสามารถเข้ามาลงทุนในพม่าในรูปแบบเป็นเจ้าของทั้งหมด (foreign owned) หรือการลงทุนร่วม (joint venture) สัดส่วนไม่ต่ำกว่าร้อยละ 35 ของเงินลงทุนทั้งหมด

จากความพยายามในการพัฒนาประเทศโดยอาศัยแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่เพียงพอต่อการพัฒนาประเทศ แต่พม่าประสบปัญหาด้านเงินลงทุนทำให้รัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนจากต่างประเทศ ภายใต้กฎหมายที่เรียกว่า "Union of Myanmar Foreign Investment Law" โดยมุ่งเน้นการส่งเสริมการลงทุนภาค

การผลิตและการให้บริการ และขยายการส่งออกสินค้า มูลค่าการลงทุนไม่ต่ำกว่า 500,000 ดอลลาร์ สหรัฐ. ในภาคการผลิต และธุรกิจบริการ (Services) ไม่ต่ำกว่า 300,000 ดอลลาร์ สหรัฐ. โดยนักลงทุนต่างชาติต้องยื่นขออนุญาตลงทุนกับคณะกรรมการการลงทุนของพม่า (Myanmar Investment Commission - MIC) ซึ่งทำหน้าที่คล้าย BOI ของไทยทั้งนี้ การลงทุนโดยยื่นผ่าน MIC จะได้รับสิทธิพิเศษภายใต้กฎหมายการลงทุนจากต่างประเทศ (Foreign Investment Law) เช่นการยกเว้นภาษีเงินได้เป็นระยะเวลา 3 ปี รอบบัญชี การยกเว้นภาษีเงินได้จากกำไรสะสมที่นำกลับมาลงทุนใหม่ในระยะเวลา 1 ปี หลังจากที่มีกำไร เป็นต้น

แม้ว่าพม่าจะเปิดให้นักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนในพม่าแต่รัฐบาลพม่ายังคงจำกัดการลงทุนจากต่างชาติให้สามารถลงทุนได้ในบางประเภทอุตสาหกรรมเพื่อปกป้องธุรกิจภายในประเทศ โดยธุรกิจที่สำคัญเช่นภาคการเกษตรสามารถเข้าไปลงทุนในลักษณะการสร้างงานให้กับประชากรในประเทศ เช่น การเพาะปลูกและการแปรรูปผลผลิตการเกษตร การเลี้ยงสัตว์ แปรรูปเนื้อสัตว์ ประมงและการแปรรูป อาหารสัตว์ และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาสัตว์ เป็นต้น

การลงทุนของไทยกับพม่านั้นมีแนวโน้มในการพัฒนาที่ดีขึ้นจากความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและกลไกความร่วมมือทางการค้าไทย-พม่า ขณะเดียวกันรัฐบาลไทยได้ให้การส่งเสริมด้านการค้าและการลงทุนในต่างประเทศเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันและสร้างพันธมิตรการค้ากับต่างประเทศเพื่อการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน และให้ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย (EXIM Bank) สนับสนุนการค้าและการลงทุนของไทยในต่างประเทศ

อีกทางหนึ่ง ด้านโอกาสการลงทุนของไทย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนมองว่าพม่าเป็นตลาดขนาดใหญ่ ความต้องการบริโภคสินค้าสูง โดยเฉพาะสินค้าทุนที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง และสินค้าอุปโภคบริโภค น่าจะเป็นโอกาสการลงทุนของนักลงทุนไทย เช่น การลงทุนในอุตสาหกรรมการผลิตที่เน้นการใช้ทรัพยากรธรรมชาติของพม่าและผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ โดยอาศัยอย่างกึ่งเป็นศูนย์กลางการนำเข้าและกระจายสินค้าที่ผลิตได้จากในประเทศและนำเข้าจากไทยได้อีกทางหนึ่ง

ขณะที่การแข่งขันทางการค้าและการลงทุนมีระดับต่ำจากนโยบายคว่ำบาตรทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศตะวันตกที่มีต่อการเมืองพม่า ส่งผลให้การขยายการลงทุนและการค้าจากกลุ่มประเทศตะวันตกหดตัว อีกทั้งต้นทุนการผลิตและแรงงานในประเทศไม่สูงมากนักเหมาะสมกับอุตสาหกรรมที่ต้องใช้แรงงานเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม การลงทุนในพม่ายังคงมีอุปสรรคจากความไม่แน่นอนของข้อบังคับและนโยบายของรัฐบาลที่เปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งทำให้การลงทุนมีความเสี่ยง นอกจากนี้ระบบธนาคารพม่ายังไม่ได้มาตรฐาน นักลงทุนต่างชาติไม่สามารถกู้เงินจากธนาคารภายในของพม่าทำให้ส่วนใหญ่ต้องนำเงินลงทุนมาจากต่างประเทศ และประสบปัญหาอัตราแลกเปลี่ยนที่มี 2 อัตราซึ่งอัตราทางการจัดต่อดอลลาร์ สหรัฐ. ที่รัฐบาลพม่ากำหนดแตกต่างกับอัตราแลกเปลี่ยนในตลาดมาก โดยอัตราแลกเปลี่ยนทางการกำหนดไว้ที่ 6 จัดเท่ากับ 1 ดอลลาร์สหรัฐ. ขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนในตลาดอยู่ที่ 950 จัดต่อ 1 ดอลลาร์ สหรัฐ. ทำให้เกิดความยุ่งยากในการคำนวณราคาต้นทุนและการลงบัญชี